ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук _____ Яна РАЄВСЬКА «28» серпня 2025 р.	**СХВАЛЕНО** на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р. Завідувач кафедри _____ Іван БАХОВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	В11 Філологія (спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Освітня кваліфікація:	магістр філології
Освітньо-професійна програма:	Англійська мова і література (друга мова – німецька)

Київ – МАУП – 2025

Вступ

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія» освітньо-професійної програми «Англійська мова і література (друга мова – німецька)» з метою організації та методичного супроводу самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» (ОК 4).

Загальний обсяг дисципліни становить 3 кредити ЄКТС (90 год.), з них самостійна робота – 56 год. (62 % загального обсягу). Самостійна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу: вона забезпечує опрацювання теоретичного матеріалу, закріплення й поглиблення знань і вмінь, набутих на лекційних і практичних (семінарських) заняттях, і формування навичок автономного навчання. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Мета та завдання самостійної роботи

Мета самостійної роботи: сформувати навички самостійного опрацювання психолого-педагогічної літератури, аналізу освітніх явищ і проєктування освітнього процесу з іноземних мов і перекладу у вищій школі.

Завдання самостійної роботи:

– поглибити знання про нормативні засади та тенденції розвитку вищої освіти;

– набути досвіду аналізу освітніх програм і силабусів;

– сформувати вміння проєктувати заняття та системи оцінювання;

– розвинути здатність аналізувати педагогічні ситуації та рефлексувати власний досвід навчання;

– підготувати ІНДЗ і підготуватися до модульного та підсумкового контролю.

Результати навчання. Самостійна робота спрямована на формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, визначених у силабусі дисципліни: ЗК 1, ЗК 2, ЗК 5, ЗК 9, ЗК 10, ЗК 12, СК 8, ПРН 1, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 12, ПРН 13.

Організація самостійної роботи

Самостійна робота виконується в позааудиторний час відповідно до тематичного плану дисципліни. Рекомендовано опрацьовувати матеріал систематично, напередодні відповідного практичного (семінарського) заняття, у такій послідовності: 1) ознайомитися з конспектом лекції та рекомендованими джерелами; 2) відповісти на питання для самоперевірки; 3) виконати практичні завдання до теми; 4) оформити результати у визначеній формі та подати їх викладачеві у встановлений термін (в аудиторії або через систему електронного навчання Moodle).

Консультації щодо виконання самостійної роботи надаються викладачем відповідно до графіка консультацій кафедри, а також дистанційно (e-mail, платформа Microsoft Teams, Moodle).

Розподіл самостійної роботи за темами

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 1	Опрацювання Закону України «Про вищу освіту» та ESG; складання порівняльної таблиці «Вища освіта в Україні та ЄПВО».	7	Таблиця, опитування

Тема 2	Аналіз освітньої програми та силабусу дисципліни з погляду компетентнісного підходу.	7	Аналітична записка
Тема 3	Розроблення фрагмента інтерактивної лекції або семінару з використанням цифрових інструментів.	7	План фрагмента заняття
Тема 4	Розроблення рубрики оцінювання письмового завдання з іноземної мови або перекладу.	7	Рубрика оцінювання
Тема 5	Написання есе «Портрет сучасного студента-філолога».	7	Есе
Тема 6	Аналіз власних стратегій навчання; складання рекомендацій щодо підвищення навчальної мотивації.	7	Рефлексивний звіт
Тема 7	Аналіз трьох педагогічних ситуацій (конфлікт, зниження мотивації, порушення доброчесності) з пропозиціями розв'язання.	7	Аналіз ситуацій
Тема 8	Розроблення плану-конспекту практичного заняття з іноземної мови або перекладу; оформлення та подання ІНДЗ.	7	План-конспект, захист ІНДЗ
Разом		**56**	

Завдання для самостійної роботи за темами

Змістовий модуль 1. Педагогіка вищої школи

Тема 1. Вища освіта в Україні та Європейському просторі вищої освіти: Закон України «Про вищу освіту», Болонський процес, стандарти й рекомендації ESG, системи забезпечення якості. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які основні принципи Болонського процесу?

– Які рівні вищої освіти визначає Закон України «Про вищу освіту»?

– Що таке система внутрішнього забезпечення якості освіти?

– Яку роль відіграє НАЗЯВО?

Практичні завдання:

– Складіть порівняльну таблицю «Вища освіта в Україні та ЄПВО».

– Підготуйте коротке повідомлення про стандарти ESG.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2.

Тема 2. Дидактика вищої школи: закономірності й принципи навчання, зміст освіти, освітні програми, компетентнісний і студентоцентрований підходи. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке студентоцентроване навчання?

– Які принципи навчання у вищій школі?

– Що таке результати навчання і як їх формулювати?

– Яка структура освітньої програми?

Практичні завдання:

– Проаналізуйте освітню програму та силабус однієї дисципліни з погляду компетентнісного підходу.

– Сформулюйте 5 результатів навчання для дисципліни з іноземної мови за таксономією Блума.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 5, 6.

Тема 3. Форми та методи навчання у ЗВО: лекція, семінар, практичне заняття, консультація, самостійна робота; інтерактивні та цифрові технології; змішане та дистанційне навчання. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які види лекцій ви знаєте?

– Чим семінар відрізняється від практичного заняття?

– Які інтерактивні методи навчання ефективні у вищій школі?

– Що таке змішане навчання?

Практичні завдання:

– Розробіть фрагмент інтерактивної лекції з використанням цифрових інструментів.

– Доберіть 5 цифрових інструментів для практичного заняття й обґрунтуйте вибір.

Рекомендовані джерела: основна література 3, 4.

Тема 4. Контроль і оцінювання результатів навчання: види, форми, методи; рейтингові системи; рубрики оцінювання; академічна доброчесність в освітньому процесі. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які функції контролю в навчанні?

– Чим формувальне оцінювання відрізняється від підсумкового?

– Що таке рубрика оцінювання?

– Як запобігати порушенням академічної доброчесності?

Практичні завдання:

– Розробіть рубрику оцінювання письмового завдання з іноземної мови або перекладу.

– Проаналізуйте систему оцінювання в одному силабусі та запропонуйте вдосконалення.

Рекомендовані джерела: основна література 5, 6.

Змістовий модуль 2. Психологія вищої школи

Тема 5. Психологія студентського віку: вікові та індивідуальні особливості, адаптація до навчання, професійне самовизначення. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які психологічні особливості студентського віку?

– Які труднощі адаптації до навчання у ЗВО?

– Що таке професійне самовизначення?

– Як враховувати індивідуальні особливості студентів?

Практичні завдання:

– Напишіть есе «Портрет сучасного студента-філолога» (2–3 сторінки).

– Складіть рекомендації для першокурсників щодо адаптації до навчання.

Рекомендовані джерела: основна література 2; додаткова 1.

Тема 6. Психологія навчальної діяльності: мотивація, увага, пам'ять, мислення в навчанні; стилі навчання; навчання дорослих (андрагогіка). (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які види мотивації навчання існують?

– Як пам'ять і увага впливають на засвоєння знань?

– Що таке стилі навчання?

– Які принципи андрагогіки?

Практичні завдання:

– Проаналізуйте власні стратегії навчання та складіть рефлексивний звіт.

– Запропонуйте 5 прийомів підвищення мотивації студентів на заняттях з іноземної мови.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 6.

Тема 7. Психологія особистості та діяльності викладача: педагогічне спілкування, стилі керівництва, конфлікти та їх розв'язання, професійне вигорання й саморегуляція. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які стилі педагогічного спілкування ви знаєте?

– Які причини конфліктів в освітньому процесі?

– Що таке професійне вигорання і як йому запобігти?

– Які якості необхідні сучасному викладачеві ЗВО?

Практичні завдання:

– Проаналізуйте три педагогічні ситуації та запропонуйте шляхи їх розв'язання.

– Складіть індивідуальний план професійного саморозвитку викладача.

Рекомендовані джерела: основна література 2; додаткова 1, 2.

Тема 8. Методика викладання іноземних мов і перекладу у вищій школі: CEFR, комунікативний і діяльнісний підходи, проєктування заняття, сучасні методи навчання перекладу. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Як CEFR впливає на зміст навчання іноземних мов?

– Що таке комунікативний і діяльнісний підходи?

– Які етапи має практичне заняття з іноземної мови?

– Які сучасні методи навчання перекладу?

Практичні завдання:

– Розробіть план-конспект практичного заняття з іноземної мови або перекладу.

– Доберіть автентичні матеріали та завдання до розробленого заняття.

Рекомендовані джерела: основна література 3; інтернет-ресурси 6.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Зміст ІНДЗ. методичний проєкт «Заняття з іноземної мови / перекладу у вищій школі», що містить: 1) аналіз місця теми в освітній програмі та силабусі; 2) формулювання очікуваних результатів навчання; 3) план-конспект практичного заняття (80 хв.) з обґрунтуванням вибору методів і цифрових інструментів; 4) комплект навчальних матеріалів; 5) рубрику оцінювання; 6) рефлексивний коментар щодо психологічних аспектів взаємодії зі студентами.

Етапи виконання ІНДЗ:

– вибір теми (напряму) ІНДЗ та погодження її з викладачем упродовж перших двох тижнів семестру;

– добір і опрацювання джерел та фактичного матеріалу;

– виконання завдань ІНДЗ відповідно до визначеної структури;

– самоперевірка й редагування, перевірка на дотримання академічної доброчесності;

– подання ІНДЗ викладачеві не пізніше ніж за два тижні до завершення семестру;

– публічний захист ІНДЗ (презентація 5–7 хв. і відповіді на запитання).

Критерії оцінювання ІНДЗ (до 10 балів). Оцінюються: відповідність проєкту освітній програмі; коректність формулювання результатів навчання; доцільність методів і цифрових інструментів; якість навчальних матеріалів і рубрики оцінювання; глибина рефлексії; якість захисту.

Вимоги до оформлення письмових робіт

– текстовий редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм;

– титульна сторінка містить назву Академії, кафедри, дисципліни, вид і тему роботи, ПІБ здобувача та викладача;

– посилання на використані джерела оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 або стилю APA 7 (за вимогою викладача);

– тексти іноземною мовою подаються з дотриманням норм відповідної мови; переклади – у двоколонковому форматі (оригінал – переклад), якщо інше не визначено завданням;

– використання цифрових інструментів і штучного інтелекту декларується в кінці роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання самостійної роботи

Результати самостійної роботи перевіряються під час практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, захисту ІНДЗ та під час підсумкового контролю. Бали за самостійну роботу враховуються в межах оцінки за роботу на лекційних і практичних (семінарських) заняттях і самостійну роботу (до 30 балів за семестр).

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи:

– «відмінно» – завдання виконано повністю, самостійно, у встановлений термін, без помилок або з поодинокими неточностями; висновки обґрунтовані, використано рекомендовані та додаткові джерела;

– «добре» – завдання виконано повністю з незначними помилками, що не впливають на загальний результат; висновки загалом обґрунтовані;

– «задовільно» – завдання виконано частково або з суттєвими помилками; аргументація поверхова;

– «незадовільно» – завдання не виконано, виконано несамостійно або з грубими помилками.

Завдання, подані з порушенням терміну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Завдання, виконані з порушенням академічної доброчесності, не зараховуються.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Задорожна-Княгницька Л. В., Нетреба М. М., Бодик О. П. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. Одеса : Купрієнко С. В., 2022. 309 с.

2. Марцева Л. А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посібник. Житомир : Житомирська політехніка, 2022. 150 с.

3. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник. Івано-

Франківськ, 2022. 180 с.

4. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання : посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 580 с.

5. Кулішов В. С. Дидактика вищої школи : навч.-метод. посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с.

6. Biggs J., Tang C., Kennedy G. Teaching for Quality Learning at University. 5th ed. Maidenhead : Open University Press, 2022.

Додаткова література

1. Сікорський П. І. Нова педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 540 с.

2. Дольнікова Л. В., Мукан Н. В. Професійна педагогіка : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 324 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua

2. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua

3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://naqa.gov.ua

4. Prometheus – платформа масових онлайн-курсів. URL: https://prometheus.org.ua

5. ERIC – Education Resources Information Center. URL: https://eric.ed.gov

6. Common European Framework of Reference for Languages. URL: https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages

Розробник (-и) методичних рекомендацій:
Раєвська Я.М., Доктор психологічних наук, професор

Викладач:
Раєвська Я.М., Доктор психологічних наук, професор

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу.
Протокол від «24» серпня 2025 р. № 1